

DR beklager efter Kandidokumentar: Instruktøren betalte for at flyve en fan til Costa del Sol

10. februar 2022, Jyllands-Posten, Sektion 1, Side 18 (Kultur), THOMAS VIBJERG RENE DEICHGRÆBER..., 1578 ord, Id: e8aca0d4

Instruktøren bag den meget roste Kandidokumentarfilm, som netop er blevet vist på DR, betalte for at flyve en fan til Costa del Sol. Han medbragte også selv rekvisitter - herunder Kandismerchandise - til optagelser hjemme hos de medvirkende. DR beklager.

Har du også set den meget omtalte og roste dokumentarfilm "Kandis for Livet" på Danmarks Radio? Det har mange tusinde danskere gjort de seneste dage, og de har fået indblik i danseorkesterets frontfigur Johnny Hansens liv og i nogle af hans meget trofaste og dedikerede fans' liv.

I den halvanden time lange Kandis-dokumentarfilm optræder eksempelvis Søren "Strøm" Christoffersen fra Poulstrup. En voksen mand, der har boet sammen med sin mor, som nu er død.

»Jeg tænker stadig på det, men det er mere, når jeg er alene. Så går jeg ud i baghuset.

Der har jeg det bedst ude. Og så hjælper det altid, når Kandis kommer herop. Så er det hele glemt. Så tænker man ikke mere over det,« siger han i dokumentar-filmen.

I anledningen af Kandis' 30-års jubilæum drager orkesteret til Costa del Sol for at spille. "Strøm" rejser med.

Man ser, at han afleverer sin bil til skrot - og får 2.000 kr. i skrotpræmie - for herefter at rejse sydpå, feriere og deltage i jubilæumskoncerten.

Hvad der ikke bliver fortalt er, at det var filmholdet, der betalte for "Strøms" flybillet til Costa del Sol: »Han kommer og fortæller mig, om jeg har hørt, at Kandis skal spille på Costa del Sol, og at han ikke har været ude at rejse i 20 år,« siger instruktør Jesper Dalgaard.

Så han får selv idéen til at tage af sted? »Ja. Han betaler ikke selv, men det synes jeg heller ikke er relevant. Manden er på førtidspension - han har ikke mange penge, og jeg synes ikke, han skulle have den udgift, selv om han havde råd.

Det er helt normalt, at man giver gaver i en dokumentar-film,« siger Jesper Dalgaard.

Medbragt af filmholdet Danmarks Radio har de seneste dage reklameret i stor stil for "Kandis for Livet", der af statsradiofonien bliver solgt som værende en dokumentar.

Fra instruktøren lyder dog nu, at det ikke er en journalistisk dokumentar. Snarere »en dokumentarfilm eller en kunstnerisk film«. Det, man ser i "Kandis for Livet", er ikke i alle tilfælde en gengivelse af virkeligheden, som den så ud.

Filmholdet besøger en række Kandis-fans i deres hjem, og man får et indtryk af, at de har store mængder Kandis-merchandise - f. eks.

tøj, puder, plakater, billeder, lys og julepynt.

Det meste afspejler virkeligheden, men nogle rekvisitter var medbragt af filmholdet, fortæller Jesper Dalgaard.

I en af slutscenerne besøger man de tre svagtseende brødre, "brødrene Fup", som hånd i hånd danser om et hvidt, lysende juletræ med røde julekugler, og midt på træet hænger én julekugle i guld med et smilende Johnny Hansen-ansigt.

Dette stykke julepynt havde brødrene ikke selv pyntet deres juletræ med. Det gjorde instruktøren: »Juletræet er deres eget, men julekuglen er en, som jeg har sat på.« Hvorfor gjorde du det? »Fordi det er en del af en afslutningssekvens, hvor julekuglen laver en overgang til Johnny, der sidder i sin stue og holder jul. Det er en scenografisk overgang, ligesom at man klipper i en film, framer et billede og laver lyddesign.

Det er også en fortolkning af virkeligheden.« Man får som seer det indtryk, at du filmer i deres stue, hvor de har et juletræ med en Kandis-julekugle? »Jeg kan simpelthen ikke se problemet i, at jeg hænger den på.«

Hvor går grænsen?

Jesper Dalgaard fortæller herudover, at en af de medvirkende i filmen - Susan - ikke er filmet i sit eget hjem, men på et kontor og et hotelværelse, hvor instruktøren har pyntet op med hendes medbragte Kandis-merchandise.

Hvor går grænsen? Hvad tillader du, og hvad tillader du ikke? »Grænsen går på det tidspunkt, hvor man går ind og manipulerer med de medvirkendes indre liv. Det har ikke været tilfældet her.« Må man godt manipulere med det ydre? »Min fineste opgave som instruktør er at iscenesætte og omsætte deres indre liv til et filmisk forløb, så jeg

har intet problem med, at man sætter plakater eller julekugler op. Det er en subjektiv, kunstnerisk fortolkning.

Hvis vi ikke havde gjort os umage med scenografien, var det ikke blevet den oplevelse.

« Som seer tænker man, at "Strøm" er en enormt stor fan, når han - en mand, der nok ikke har mange penge - alligevel skraber penge sammen til at rejse til Costa del Sol for at høre Kandis.

Men virkeligheden er måske anderledes, når du betaler? »Han har brugt uendeligt meget tid på at være sammen med os, og han har givet os kaffe og smørrebrød. Og så slår vi en aftale af og giver ham billetten. Det kan jeg ikke se et problem i.« Det handler ikke om, at du ønsker nogle gode billeder fra Costa del Sol, og hvis det skal lykkes, skal du betale hans billet? »Selvfølgelig vil jeg gerne lave nogle fede billeder fra Costa del Sol. For det er en vigtig historie, som understreger hans udvikling i fortællingen,« siger Jesper Dalgaard og understreger: »Det er en kunstnerisk film, som er støttet af en kunststøtteordning, Det er ikke et stykke journalistisk arbejde. Jeg er ikke journalist - jeg er filminstruktør. Men vi svigter eller manipulerer aldrig nogensinde med karakterernes indre følelsesmæssige liv,« siger Jesper Dalgaard.

Normalt betaler en journalist ikke penge til kilder? »Nej, men jeg er ikke journalist.

« DR omtaler udsendelsen som en dokumentar? »Dette er ikke en klassisk journalistisk dokumentar.

Min film er en dokumentar-film.«.

»Stærkt betænkeligt«

Lars Høj er ejer og daglig leder af Kompagniet og har produceret et hav af dokumentarer til TV 2 siden 2007.

Han har set "Kandis for Livet", og da han hører, at instruktøren har betalt for "Strøms" flybillet til Costa del Sol og pyntet op med rekvisitter, siger han: »Det er stærkt betænkeligt.

Seerne tror, at de får et indblik i en virkelighed, men det er instruktøren, der instruerer en virkelighed. Det kunne vi aldrig drømme om at gøre - medmindre vi gør opmærksom på det.« I Danmarks Radios etiske retningslinjer står, at »ved brug af iscenesættelser er det afgørende, at DR aldrig fører hverken seere, lyttere eller medvirkende bag lyset. Det skal sikres, at modtagerne er klar over, når der anvendes iscenesættelse. Det skal være tydeligt, hvilke fortælle-mæssige greb der er brugt.« De

retningslinjer lever DR ikke op til i "Kandis for Livet", vurderer Lars Høj: »Alle tror, at det er en del af virkeligheden, de bliver præsenteret for. I det mindste burde DR have gjort seerne opmærksomme på, at scener er instrueret. Det kan man eksempelvis gøre ved at skrive i introen, at det er en film baseret på virkelige hændelser,« siger han.

Dokumenterer passion Nikolaj Christensen underviser i dramaturgi på Danmarks Medie-og Journalisthøjskole og er tidligere leder af skolens afdeling for Tv-og Medietilrettelæggelse.

Han mener, at instruktørens iscenesættelser er inden for rammerne af, hvad der kan tillades i en dokumentar: »Filmen skal ses som et "kunstnerisk værk", som man kan blive berørt af, afvise og også kritisere. Hvis de tydelige iscenesættelser og den fabelagtigt stærke visualitet ødelægger oplevelsen for nogle blandt publikum, tænker jeg, værket er mislykkedes for dem. For mig var den en virkelig spændende - og i passager meget smuk - film, som jeg tænkte var gået meget langt for at opnå sin æstetik, og hvor nogle af scenerne var mere symbolske og allegoriske end konkret fortællende,« siger Nikolaj Christensen, der gerne kalder "Kandis for Livet" for en dokumentar: »Den dokumenterer, hvor meget Kandis, Johnny Hansen og hans tekster fylder i mange menneskers liv - og hvilken forskel de gør. Den dokumenterer passion, livsstil, miljøer og menneskeskæbner og, synes jeg, er med til at give ny indsigt i de virkeligheder, der findes i Danmark.«.

DR beklager

Jyllands-Posten har forsøgt at få et interview med Danmarks Radio. DR meddelte onsdag, at Anders Thomsen, dokumentarredaktør i DR og DR's redaktør på "Kandis for Livet" ville stille op til interview, men det tilbud er annulleret.

I stedet har Anders Thomsen sendt et skriftligt svar på, hvorfor DR kalder "Kandis for Livet" for en dokumentar: »Vi mener, at det er dokumentar,« skriver han og gør det samtidig klart, at man i DR ikke har en præcis definition af, hvad en dokumentar er: »Men den vil være noget i retning af: en eller anden form for repræsentation af virkeligheden.« Uanset hvilken etikette man putter på "Kandis for Livet", er det dog uden for DR's etik at betale kilder.

Anders Thomsen beklager derfor, at "Strøm" fik betalt sin flybillet til Costa del Sol: »Det er en fejl, hvis nogen har fået en flyrejse betalt. Det beklager vi. Når det er sagt, ændrer den fejl i min optik overhovedet ikke ved filmens overordnede fortælling og karaktertegnning,« skriver Anders Thomsen i en mail.

"Kandis for Livet", der sidste efterår havde premiere i de danske biografer og blev sendt på DR lørdag aften, har fået støtte fra en kunstpulje på Det Danske Filminstitut

og er af Medierådet blevet beskrevet som en spillefilm og en dokumentarfilm.

Den har fået masser af roser fra anmelderne - eksempelvis fem stjerner på DR, fem stjerner i Berlingske og fire stjerner i Jyllands-Posten.

thomas.vibjerg@jp.dk rene.deichgraeber@finans.dk

Det er helt normalt, at man giver gaver i en dokumentarfilm.

JESPER DALGAARD, INSTRUKTØR PÅ "KANDIS FOR LIVET" Vi svigter eller manipulerer aldrig nogensinde med karakterernes indre følelsesmæssige liv.

JESPER DALGAARD, INSTRUKTØR PÅ "KANDIS FOR LIVET".

Fakta: JESPER DALGAARD

Født 1989.

Uddannet dokumentarinstruktør fra Den Danske Filmskole i 2017 med afgangsfilmen "Weltschmerz".

" Weltschmerz'" vandt en Robert for bedste korte dokumentar og tre priser ved Ekko Shortlist Awards.

Dalgaard debuterede i det lange dokumentarformat med "Kandis for livet" (2021).

Kilde: DFI.

- Jesper Dalgaard er instruktør på "Kandis for Livet", der i efteråret havde premiere i landets biografer, og som i lørdags blev vist på DR. Foto: Marcus Emil Christensen
- DR viste i lørdags den anmelderroste dokumentarfilm "Kandis for Livet", hvor seerne får et indblik i sangerens og hans fans liv. Nu beklager DR. Foto: Stroud Rohde Pearce/ Beofilm/ DR

Alt mediemateriale fra Infomedia er ophavsretligt beskyttet.

Du må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre mediemateriale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med udgiverne, som har ophavsretten til materialet. Det er ikke tilladt at gemme mediemateriale lokalt på f.eks. egen pc. Alt materiale skal tilgås via Infomedias systemer. En overtrædelse af nævnte er brud på ophavsretten og vil blive rapporteret til udgiverne, som har ophavsretten. Infomedia forbeholder sig ret til at kræve kompensation for misbrug, der strider mod jeres aftales bestemmelser eller gældende dansk lovgivning.

Kopiering

En aftale med Infomedia giver ikke ret til kopiering af mediemateriale. Denne ret kan opnås gennem en aftale med Copydan Tekst & Node, som dækker kopiering på tekstområdet. Læs mere om mulighederne for analog og digital kopiering for hhv. virksomheder og uddannelser på <http://www.tekstognode.dk>.